

Koroško Koroščem

Št. 8.

v Celovcu, dne 1. decembra 1919.

Št. 8.

»Zlata Jugoslavija.«

Pred tremi meseci je bila v Sinčivesi slovesnost, pri kateri je govoril etapni general Majster, ta pustolovec, političen klativitez, kateri celo dolgo svetovno vojsko ni slišal nikoli žvižgat kugle kot vojak. Tam je rabil besedo o „zlata Jugoslaviji“, kjer ne samo teče „mleke in strd“, kakor v sveti deželi, ampak tudi „srebro in zlato“.

Mi pa baram zdaj: Gospod general Majster, kdaj bo nas prav za prav osrečila ta zlata Jugoslavija? Jugoslavlani so že dolga meseca v naši deželi in opazimo samo, da je postalo pod to silno vlado veliko hujske! Pravijo nam vselej, Nemška-Avstrija bi bila dežela gladovanja! V Celovcu pa še-soli preneslivo moreš živeti, na vsak način boljše kakor v Mariboru ali Ljubljani. V gostilnah si more še vsak za 5 K kupiti župo, meso in prikuho, čeglih avstrijska krona, kakor pravite, „nobene“ veljave nima. Gostilničarji so morebiti vsi tako bogati, da šenkajo vsakemu jed in pijačo, kaj?! Na trgu vidiš dalje fancute, krofe, dober gepah, sladko pecivo in druge dobre reči za sladkosnedce. V prodajalnicah vidiš štofe, blago raznih sort, železne trgovine imajo večjo izbiro kakor med vojsko. Lakote še nobeden in umrl, kakor nam pripravljajo naš „Korošec“. Celovcu prodajajo celo prikuho

severne hmajne, imajo tako dober „kšeft“. Od Jugoslovanov obsedenem okrožju pomankuje pa vsega. Imamo še vselej okoli nas vojaščino, povsodej so še nastanovitve! Živeža je tudi samo na vašem jeziku obilno, v resnici pa ga je komaj! Ne vidimo nič od obilnosti v srbo-slovanski državi! Delavci in ubogi ljudi stradajo! Dan za dan! Kmet ne more ničesan prekupiti, tudi ta more samo tožiti. Kmetica nima cukra, za katerega moraš plačevati v verižni kupčiji po 25 Kron in to, čeravno je jugoslovanski denar toliko „boljši“ in „vec vreden“ kakor avstrijski! Tako ja pravite nam! V „zlata Jugoslaviji“ še soli ni več! Kam bo to peljalo? Ne dobiš več hvanta, obleke, ne obuže, ne perila! Rokodelci tožijo in tarnajo, ker nimajo železa, ne ledra, na kratko vse pomankuje! Pomankuje mila, žefe, sode in špil, užigalc! —

Po to prekleto, frdamano Jugoslavijo naj pride hudič!!

Prevrat na Kranjskem.

V celi Sloveniji je strašanska razburjenost. „Zlata“ Ljubljanska vlada advokatov je sicer zapirala meje, da bi ne prišle poročila o pravičnem uporu slovenskega ljudstva v druge dežele. Vendarle je zvedel tudi drugi svet, da so bile

Za pouk in kratek čas.

Perun.

Perun je bil starim Slovanom velik bog, dokler so še živeli v poganstvu. Varil je nebeški ogenj, njegova znamenja sta bila tudi blisk in grom. Stari Slovani so se ga zategadelj hudo bali, ker je njim napravil veliko škodo z ognjem. Tolažali so ga, da so mu dajali razne darove in postavili malike (štature). In ker je bil Perun jako velik in hud bog, so mu naredili njemu dostojne, velike malike.

Da so tudi Slovenci častili Peruna, kaže še zdaj slovenski jezik. Na Štajerskem živé ljudje, kateri imajo priimek „Perun“. Vrh tega pa imamo cvetljice, ki rastijo pri rekah; cveté rumeno in se imenujejo po Perunu „perunika“.

Ko so naši pradedje prevzeli novo vero in se nali krstiti, so zavrgli vse malike in tako tudi silnega Peruna. Kako tesno se je godilo tem siromaku, nam pripoveduje stara zgodovina.

Tam čitamo, da je imela Rusija velikega kneza Vladimira. V mladih letih je bil sicer tudi pogan, ali kot vladar se je pustil krstiti in prišel kot kristjan v svoje glavno mesto Kijev. Komaj da je prišel, je ukazal pometati na zemljo vse malike, jih drobno zsekati in jih zžgati, Peruna pa privezati konju na rep in ga vleči do brega reke Dnjeper. Razen tega pa so dobili ukaz dvanajst možje, da so ga na potu topli s palcami. Tako je zginila tudi temu bogu stara slava.

Ko so ga vlekli k Dnjepru, so se vekali in jokali ljudje, kajti ljudstvo še ni bilo prejelo svete krsti nove krščanske vere. Ko so ga privlekli k vodi, so ga vrgli v reko. Vladimir še zapové: „Če pride kje h kraju, odrivajte ga od brega, nočem ga več videti!“

Kmalu je pa priplaval k bregu — ni rad odhajal — in še-le, ko ga je dregnili možje, se je podal naprej po vodi. „Ti Perun,“ je rekel mož, „doslej si jedel in pil dovolj, zdaj poplavaj naprej! Idi lovit ribe!“

Daleč od Kijeva je prišel Perun zopet do brega, hujskal se je še nekoliko po vodi, ko pride močen veter in ga vrže na suho.

Tam je mirno obležal in s časom zgnil.

Pravljica.

V starih časih so sezidali menih s pomočjo kmetov okolščine velika poslopja, samostane, kjer so potem bivali in se pečali s poljedeljsvom in s poukom ljudstva, posebno mladine. Kakor je pa že na svetu, ker niso vsi glih, enaki, so nekateri delali zares v prid, v korist ljudstva, drugi samostani pa ničesar niso delali, samo popivali so in dobro jedli in molzli kmetsko prebivalstvo.

Na te samostane pa je bil cesar Jožef II., ki je zelo ljubil in cenil kmete, nevoljen in je večkrat zapovedal menihom, da se morajo lepo obnašati proti baurom in jim — že koť duhovniki — dajati lep zgled. Menihi pa niso postali drugače, ne se brigali za cesarjevo zapoved. Nato je zaprl cesar Jožef marsikateri samostan in pregnal iz samostanov postopače in lenuhe.

Enkrat je prišel cesar Jožef tudi v Grebinjski samostan, oblečen kot siromaški potovalec, in prosil za dar: Imel je priložnost, videti pri beračenju, kako nemarno in nesramno so menihi živeli v samostanu. Pa ne samo to, da so tako živeli, razen tega so ravnali z ljudmi, posebno z ubogimi prav grdo. Tudi cesarja so po njegovi prošnji zmerjali in pregnali iz samostana.

Zdaj se je dal cesar spoznati, povrnil jim to dejanje z ravno tistim plačilom in jih izgnal iz samostana.

Od tega časa ni več menihov v Grebinjskem kloštru.

Uganka.

Kje živí najbolj doberkup? V nemški Avstriji. Tam dobiš vse zastonj, ker po velikovškem „Korošcu“ krona nobene veljave nima.

v Ljubljani krvave demonstracije proti presidentu dr. Brejca, kateri je največ kriv sirovega, silnega napada na našo mirno Koroško. Revno kranjsko ljudstvo je razburjeno zaradi „dobrega“ gospodarstva vlade; nov klic k vojakom pa je bil preveč. Nevoljo ljudstva je trela sicer srbska vojaščina, zdaj se je pa prikazala!

Padla je vlada Brejca, celo Ljubljansko deželno vladno so odpustili iz službe.

Dr. Žerjav, doslej vicepresident je dobil nalogo iz Belgrada, predložiti novo vladno.

»Korošec, plačaj za balkanske bratje!«

To svarilo knjižice „Korošci, vaša usoda, vaša bodočnost“ se je prej zresničilo, kakor se je čutilo naprej.

Iz Belgrada pride poročilo, da bodo v SHS-državi štemplane, označene jugoslovanske krone. Pri tem bojo takoj vzeli 20 od sto veljave, to je peti del vsake krone. To je: Če prinese kmet k označenju 20.000 k, so zdaj štemplane krone, bankovci peti del manj vredne; tako ostanejo mu 16.000 K — in 4000 k si obdrži država Srbov. Sveda Srbi ne dajo svoje didare štemplat, o Bog varuj! Slovenec mora plačati, priti morajo tudi Korošci, da plačajo na novo!

Na vseh shodih in taborih so govorili jugoslovanski hujskači o Avstriji — deželi dolgov.

Kmetje in rokodelci! Oddaja premoženja, ki bo prišla na Avstrijskem, naj bi vas strašila! **Kako se ima ta oddaja premoženja?**

Na Avstrijskem regira v resnici ljudstvo v prosti demokracije. Koliko jih je, kateri so imeli v vojski strašanski profit, ki so si „zaslužili“ med vojsko milijone in milijone, medtem ko so krvaveli v bojih delavci, kmetje, njih sinovi in hlapci! Ja, naj namo, pustimo tem zdaj denar, naš denar? Ne! V prosti ljudski državi „Avstriji“ gre mnenje ljudstva pred vse! Ti milijonerji zdaj naj tudi plačajo dolgove! Za te se je uredila oddaja premoženja! Ubogim ljudjem, kateri tako težko živijo s tem, kar si zaslužijo, ne moreš nič vzeti! Tako je v Avstriji ta oddajek premoženja dejanje socialne pravičnosti! Kdor si je nepravilno, večkrat krivično in s sleparijo pridobil milijone, temu se naj vzeme od

Ljudstva

zopet obilen, nepotreben denar. Ali ste druge misli? Moč pa, ki nima vsega obilno, delavec, kmet, rokodelc pa, ja tem se ni treba bati oddaje premoženja! **Proti oddaji vpijejo samo milijonerji.** Na Avstrijskem je pravičnost, če vzamemo denar temu, kateri ga ima preveč.

Kako pa to v SHS državi Srbov?

S štemplanjem bankovcev morate dati oddajo premoženja, vsi morate dati peti del vašega denarja, kajti 20% je vaš denar manj vreden! Po naročilih iz Zagreba je napravilo naznanilo štemplanja strašansko razburjenost, nosebno pri Hrvatih. Banke ne vzamejo več krone, kupčija je težko poškodovana. Vsak koj misli, kako bi spravil proč SHS-krone in zato dobil tujeja denarja. Posebno za nebogato prebivalstvo in uradnike kakor lerarje, kateri se morajo ravnati po določenem dohodku, je to štemplanje natežejši dar!

Korošci v spodnji deželi! v Junski in Rožni dolini, vi na hribih in gorah okoli Velikoveca in vi kmetje, ki gledati na naš Celovec, odprite očesa!

Svarimo vaš kot zvesti svarileci!

Pogledajte si natančneje to državo SHS, katera vam toliko obljubuje! Tam ne naložijo oddajo premoženja bogatinom in velikoglavcem, ne tem, ki so si pridobili svoj veličanski profit, ne naložijo jo grofom in baronom, ne, ti imajo tako dovolj, naložijo oddajo ubogim in slabim! Bankovce ne bodo štemplali, morebiti samo bogatinom ne, tudi vsem majhnim ljudem, ubogim, med tem ko se bo na Nemško-Avstrijskem zahtevala oddaja premoženja še-le pri večjem premoženju.

Ti, spodnjokoroški kmet, moral bi dati peti del tvojega hranjenega denarja!

Ti kmetica, baurinja, od tega, kar si si prihranila od zelenjave, od prikuhe!

Ti delavec, od tega, kar si si težavno pridelal!

Ne dobite več krone s popolno veljavostjo, plačevali bodo vaš s manj vrednimi kronami!

Bogatinci v Jugoslaviji so bli že davno tako modri, da niso nikoli imeli svoje premoženje v bankovcih, kupili so si posestva in hiše, akcije in denar drugih, tujih dežel! Te ne briga oddaja premoženja za 20 od sto, samo tega, kateri si ni mogel kupiti razna posestva, veliko zemljiško posest, akcije in tuji denar.

Korošci!

Sodite sami, kjer je prava svoboda, prava demokracija! Na Koroškem in v Avstriji nadloži ljudstvo štajre bogatincem, v Jugoslaviji pa obdržajo bogatinci, grofi in baroni njih tošnje in mošnje in nadložijo oddajo premoženja ljudstvu! V Jugoslaviji ne da štemplat Srb svoj denar, Slovenec pa in posebno Korošec naj plačata!

Ne, ne, Korošci! Se imamo čas, imamo priložnost, nas oprostite te države kralja Petra! Jugoslovansko krasoto in in slavo smo že pregledli v teh mesecih! Drimo se Korošcev, držimo se naše domovine, kakor naši očetje!

Ne izdamo naše Koroške dežele!

Belgradski zadnji poziv (ultimatum) — nova sramota.

Deželah pohlepna vlada v Belgradu, ki hoče še nadaljevati krvave boje in vojske, se je na novo hudo osramotila. Francosko, katero je dozdej videlo v Srbiji divjega varovanja, je dalo v Belgradu pojasniti, da bi pri napadu na Italijo, če bi SHS-vlada povzročila tak spopad, prepustilo SH-državo svoji usodi brez vsake pomoči ali posredovanja.

Poskus, da bi vplivali na antanto in posebno na Francosko z grožnjo zadnjega poziva na Italijo, je tako revno izpodletel. Vojske besna vlada v Belgrada pa tega še ni imela dovolj. Poslala je na to sramoto vojnega ministra v Praho, da bi tam vzbudil s Čehi proti Italiji zvez brambe in napada. Čehi pa, kateri sami v svoji državi upora niso gotovi, nič ne hočejo vedeti od tega in mogočniki v Belgradu, so se morali podvreči in ultimatum na Italijo je padlo pod mizo.

Pomoč za potrebo!

Posojilo

vsem Korošcem, ki so imeli škode zaradi jugoslovanskega napada.

Poverništvo za finance je ustanovilo v Celovcu kreditni zavod, ki ima nalogo, po dogovoru deželne vlade za Koroško brž kakor je mogoče, poravnati vse vojne škode, katere so nastale ljudstvu v južnem Koroškem. Na ta namen dobijo dotični posojila.

Škode, za katere se dajejo posojila, so:

- neposredne**, na primer poškodovanje gospodarskega polopja, ropanje različnega premoženja, požiganje hiš, hlevov in drugih stvari.
 - posredne**: na primer škode kupčije in prodajanja, zapiranje gostilnic in škode obrtij.
- Vsak potreben poškodovanec takoj more pisati na kreditni zavod. Ta daje posojila:

- občinam po 4 %,
- kmetom, obrtnikom, trgovcem, rokodelcem in najemnikom po 3 % do 5 %,
- hišnim posestnikom po 3 % do 4 %,
- drugim, zdravnikom, advokatom, duhovnikom, učiteljem i. t. d. po 3 %.

Sploh se dajejo posojila za nepremične stvari po 3 %, za premične pa 5 %. V posebno potrebnih slučajih se čaka na blača obrestij do pet let po vojski ali pa se celo opusti.

Posojila se morajo vrniti tekom 20 letih.

V zavarovanje posojil mora zastaviti vsak najemnik denarja kak vrednostni papir, menico, hipoteko kako blago ali kaj družega.

Trgovci in rokodelci dobijo posojila da 5000 K brez vsakega zavarovanja.

Kdor pa nima nobenega premoženja, katerega bi zastavil, dobi vkljub temu posojilo, če je posebno potreben in vreden. V tem slučaju mora potrditi okrajno glavarstvo ubožnost prosilca.

Natančnejša pojasnila v tej reči se dobijo pri vsakemu občinskemu uradu in pri kreditnem zavodu vsak dan — razen nedelje — od 8 do 12 dopoldne. Lahko piše tudi vsak sam na zavod pod adresom:

Kreditni zavod za južni vojni okraj, Celovec,
Beljaška ulica šte. 6.

Kaj nam pripoveduje Kljukec?

Cena fižola. Korošec piše v št. 22, stran 2, pod napisom „Zitne cene“, da se kupuje fižol, po 1 k 40 v do 2 k. Na ravno isti strani pa piše še enkrat o ceni fižola. Tam se naznani, da se lahko proda nakupljeni fižol Švici po 8 k 50 v. Na ta način ima kupec pri vsaki kili čez 500 procentov čistega profita. Kila fižola se kupi od kmeta za 1 k 40 v in kupec ga proda za 8 k 50 v. Poglej, koroški Slovenec, kako lepo za te skrbijo! Nehvaležen bi bil, če bi ne oddal fižol kupcu in tvoj glas Jugoslaviji. Saj si vendar za-to na svetu, da naredita oba s tebo „dober kšeft“!

Velikovski lažnivci. Korošec piše v šte. 27 pod tem napisom, da je 29. oktobra praznoval Maribor obletnico jugoslovanskega osvobojenja. Nastopilo je tudi vojaštvo in sicer infanterija, kavalarija in artilerija. Kdor je videl te mlade, dobro oblečene in oborožene vojake, se je moral prepričati, da se Jugoslavija nima bati nobenega sovražnika.

Na Spodnjo-Koroško je pa pred kračem prišlo veliko vojakov brez vsake uniforme in brez puške. Na vprašanje, zakaj to, so odgovorili, da nimajo vojaške obleke in puške, dokler se ne demobilizirajo žolnirji na demarkacijski črti.

Aha, to je država, ki ima vsega dovolj, katera ima dobro oblečene in oborožene vojake. Ni sramota, kaj ne imeti. Sramotno pa je, bahati se z rečjo, katero nimaš.

Pisarji Korošca so gvišno mislili na same sebe, ko so pisali uvod: „Velikovški lažnivci“.

Regentovo potovanje. „Iz Belgrada poročajo, da regent Aleksander ne bo mogel še ta mesec obiskati Zagreba in Slovenije. Zaradi zunanjepolitičnega položaja je preložil potovanje na pozneje.“

Ljubi Kljukec, mi pa mislimo, da se malo boji za njegovo sveto življenje, se boji, da se bi mu tako godilo kako 1914 habsburškim Franc Ferdinand-u, da ne bi več prišel domov. Svojim državljanom ne more več zaupati, preveč so razburjeni Hrvati in Slovenci. In če bo že prišel, poveti nam morebiti moreš — saj veš vse — koliko tisoč žandarjev in policajev bo potreboval?

Gorje nam, ako bi meje ne bile zaprte! vpije Korošec (šte. 28). „Kdor ima priliko, da prebira nemške liste, ta ve, kakšno pomankanje živeža je v Avstriji. Zdaj si pa mislite, da bi naša država odprla meje! Na stotisoče ljudi bi prihajalo iz Avstrije k nam po živež, tako da bi ga nam kmalu zmanjkalo“ in tako dalje.

Ah, dovoli ljubi Kljukec! Mislili smo pač, da je v tvoji „zlati, blagoslovljeni“ Jugoslaviji vsega dovolj, vsega obilno, kakor se vendar vselej pravi, če tudi ljudje na primer v Ljubljani gladovajo in nimajo dovolj jesti!

Na tvoje laži o „lakoti“ v Avstriji ti sploh ne damo več odgovora; besed je nam žal za tako neumno reč in tvoji čitatelji sami boljše vejo, kaj je resnica, kakor ti hočeš jim praviti.

Bojiš se razburjenosti prebivalcev pasa I. Na vseh koncih in krajih poka v Jugoslaviji, poka tudi v coni I. Meseci, katere so „bratje“ Jugoslovani na Koroškem, so že postali dolgi, veš, in vsi ljudi umšajo, želijo vaše naredbe k hudiču. Tako si si mislil: „Oh, joj, joj, kaj narediti? Potolažil jih bom malo, če jim pravim tudi debelo, kosmato laž.“ Beseda pa je in ostane beseda, beseda ljudem ne pomaga, in da bi bila še tako gladka in sladka.

Kmetje ne morejo kupčevati. Pravi se nam, da imajo vsega, ali ne morejo prodati; posebno je cvetela kupčija na Avstrijo s konji, katero so Jugoslovani celo ustavili. Kmeti so razburjeni. Na uvoz mašin je naložila vlada tak col, da stane ta več kakor blago. Velikokrat si posestniki zaradi tega ne morejo kupiti potrebne mašine in druge reči, katere bi potrebovali. Trgovec je kupil v Celovcu — veš, kjer „vsega pomankuje“ — za 6000 kron blaga, cola je moral plačati — 7000 kron, in to v jugoslovanskem denarju, kateri je tkaj

„več vreden“ kot avstrijski, požinjej Kljukec! Posestnik iz Logevasi si je kupil za 600 kron franka za kofe, plačal je 1000 kron cola! Oh, Kljukec, gorje, če bi bile meje odprte! Ne mogoče bi bilo Korošcu, plačati cola! Denar mu ja leti pri oknu not! Uboga, revna žena, kateri si mora kupiti frank tako drago, ima za te še vselej preveč denarja, kaj?!

In ljubi Kljukec, kdo pa je „berač“? Avstrija ali tvoja Jugoslavija, katera potrebuje tak visoke cole, tvoja Jugoslavija, kateri morajo plačati ljudi trikrat tako visoke davke, štajre, kakor so jih plačevali prej v „beraški“ Avstriji???

Podati ti hočemo tvoje neumne laži s besedami nazaj, katere si sam pisal:

„Že iz teh vrstic je razvidno, da mora biti prekleto neumen,“ kdor ne vidi, da so vse te naredbe, kakor zapiranje mej samo v nesrečo naše domovine in vsakega samega.

Da pa ne misliš, da smo samo mi tega mišljenja, ti podamo sledeče:

Visok uradnik v Ljubljani je rekel nekemu gospodu: „Silna dejanja naše vlade na Koroškem so bile neumnost. Jaz sem Kranjc, ali sem drugega mnenja kot moji rojaki. Na nekak način ne zlagam se s silnim, sirovim dejanjem in ne morem odobravati nepravilnosti!“

Pač že sam vidiš, Kljukec, da imajo ljudje tudi v prvi coni prav, če rečejo:

„Koroško sliši samo Korošcem! Koroško je neločljiva gospodarska enota. V SHS-državi, katera nam vse obljubi, ali ničesar drži in da, bomo prišli vsi na nič. In Slovenci ostanejo boljši v Avstriji kot Korošci kakor v tej silni balkanski državi!“

Menimo, da si pisal za te samega in druge hujskače besede:

„Gorje nam, ako bi meje ne bile zaprte!“ Ja, gorje vam!

Dopisi.

Velikovski begunec nam piše: „Korošec“ pripoveduje svojim čitateljem, da je iz velikovškega okraja zbežalo precej ljudi v Avstrijo. Ker pa Avstrija nima živeža, so ji postali ti ljudje silno nadležni in tako se jih skuša iznebiti, kakor ve in more. Prosim, gosp. urednik, naznanite vašem čitateljem, da je to sama laž in glad, o katerem tolikokrat pripoveduje urednik „Korošca“, se vrti samo v njegovi glavi. Avstrijska država nas podpira gmotno in nam okazuje svojo prijaznost. Ne da bi nas preganjala, nasprotno nam daje gostoljubno zavišje in nas obmiluje, da smo morali zapustiti naš dom in naše posestvo. Zadovoljni smo in „Korošec“ se more zvijati, kakor le hoče. Rad se pač praska, kjer ga srbi.

Labod. (Poskušno glasovanje.) Kakor v drugih krajih, kjer imajo še ljudje možganov v glavi, so napravali tudi v Labodu glasovanj. Po izreku resnicoljubnih ljudi so se izrekli 6 za SHS, vsi drugi pa za Avstrijo.

Hrvaško-Kranjsko. Hrvati imajo zadosti žita, katerega bi po dogotovljeni mirovni pogodbi radi prodali avstrijski državi. Ker pa jugoslovanska vlada zadržuje podpis pogodbe, se jezijo Hrvati in tudi Slovencem ne dajo nobenega žita. Na Kranjskem je nastalo tako pomankanje, da iščejo že na Koroškem pomoči. Marsiktiri Kranjc je ze prišel z „žaklom“ čez Karavanke v Rožno dolino po „vsakdanji kruh“. Če bi le bli ti Kranjci tako pametni, da bi enkrat pobasali naše žvekače duhovnike in advokate v žakl in jih nesli domov. Nastal bi potem vendar enkrat od vseh zaželjen mir na Koroškem.

V Jugoslaviji vlada samo pravica in enakopravnost. Gerent v Rikarjivesi deli sam sladkor in sicer zato, da bi se pri deljenju ne zgodila kaka krivica. Cukra daje pa samo tistim, kateri se podsišejo za Jugoslavijo. Drugi, ki se nočejo podpisati, ne samo cukra ne dobijo, grozi se jim, da bojo jih izgnali iz domače dežele, proč od hiše in posestva. To je pravica!!

V Rožeku so prišle med drugimi po moko tudi stare žene nemškega mišljenja. Ker so imele samo avstrijski denar, je zavpila županova žena: „To ni nobeden denar, to je samo grd papir. Le za jugoslovanski denar dobite moke!“ Ko so prinesle jugoslovanski denar in prosile moke, jim je rekel župan Rauter: „Vsem Nemcem v zasedeni Koroški bomo nose po-

rezali in jih potem pognali na pašo. Brez nosov se bojo lahko pasli! Moke pa žene tudi zdaj niso dobile. Tako se ravna z ubogimi ženami.

Povejte mi samo en slučaj, nas vpraša nek begunc, da bi v stari Avstriji zaničevani Nemci tako grdo in brezsrčno ravnali s Slovenci, ne gledé na to, da zdaj sploh ni več stare Avstrije in da se Nemci ravno tako, kakor drugi narodi veselijo, da se je zrušila stara država.

To je „mila“ Jugoslavija! Svobodna Jugoslavija!

Kaj govorijo Kranjci? Učiteljica v Grebinju je rekla, da ni prišla na Koroško hujskat in agitirat, kakor drugi učitelji in učiteljice, ampak zato, ker dobi na Koroškem živeža, katerega v Ljubljani zelo pomankuje. Tam je vse tako drago — ljubi Kljukec, morebiti bereš to tudi ti, zapomni si to torej, veš! — da z učiteljskim plačilom ne more živeti.

Kako se pogovarjajo agitatorji med seboj? Župnik (fajmošter) Dolinar v Šmarjeti so rekli gerentu Plešarju (občina Važenberg): „Bomo hvišno morali iti, smo zgubljeni“.

Znana Slovenca in agitatorja Jurij Čarf in Josip Pogačnik sta se nek dan v Velikovcu pogovarjala tako-le:

Čarf je nagovoril Pogačnika: „Ljubi Pogačnik, lepo te prosim, prevzami ti mojo častno službo gerenta. Ne vem več, kaj storiti!“. Pogačnik mu pa odgovori: „Ja, Jurij, župo, katero si sam skuhal, boš moral že sam pojesti! Saj si hotel tako imeti, jaz ti ne morem pomagati.“

Kako se bojó! Patrula heimvere (domače brambe) je prišla do meje pri Diekšah. Na-to so govorili Jugoslovani že o „mogočem“ napadu domače brambe na Diekše. Takoj je bilo 3 kompanij 47 SHS v Diekšah; s teškimi grožnjami so pravili, da so heimverovci sami ravbarji, roparji, če bi jih zdaj napadli proti mednarodno pravo.

Kakor je prekanjenec, porednež ravnal 29. aprila t. l., to misli seveda tudi od drugega.

„Mili“ Jugoslovani — silni „bratje“. (Kako mora trpeti koroški kmet.) Pri Končarju pri Diekšah nastopajo Jugoslovani s sirovo silo. Že pri prvem zasedenju so peljali posestnika v zapor, ga vlekli okoli, čeravno je bil teško bolan. Dolg čas je ležal na hripi zelo bolan; samo začasno je mu dohtar dovolil, vstati. Slovani se na to pa niso ozirali. Zaradi utrujenosti, jeze in s tem, da se je prehladil, je postal Končar na novo bolan in ležal cele 7 dni v postelji, da od samega sebe skoro ni nič vedel. Zdravniki še belič niso več dali za-nja in mu rekli, da naj naredi testament.

Ko so prišli Slovani na novo v Diekše, je bil prv. napad zopet na njegovo hišo. Kakor divji so z mašingeveri in granatami napadli hišo in ljudi, grozili, da bodo vse prebodli, bili jih s bajoneti in hoteli na vsak način imeti gospodarja. Ta je pa všel. Ko ga niso dobili, so martrali ženo: suvali jo po hiši, ji dali bajonet na prse, granato pred očesa in ji grozili, da bodo jo kar umorili, če ne pove, kje je njen mož. Soldati so bli kakor norei, škripali z zobmi, grozili s pestmi, bodli in bili na vse, ja še na mir, na zid, obrnili v hiši in gospodarskem poslopu vse na robe; seno in slamo so prebodli natanko in slednjč so hoteli še granate vreči v slamo s kletvo, da naj pogine prekleti pes, če ne gre ven. Menili so, da se je posestnik skrtil v slami. Otroci in posli so začeli vpití in prošili s sklenjenimi rokami. Na to vojaki tega niso storili, rekli so pa, da bodo pri Končarju še vse posmodili.

In res je gorelo drugo posestvo Končarja v noči 8. na 9. septembra, zažgali mu hišo s gospodarskim poslopujem, zgorelo je vse zimsko žito, seno, detelja, slama, material za zidanje in celo pohištvo.

Jugoslovanski listi se bahajo posebne pomoči jugoslovanskih vojakov. Petnajst žolnirjev je blo menda tam in res sta pomagala dva! Drugi so stali zraven in gledali, zijali! Čudno je bilo, da so bile velike posode za vodo in teh zraven hiše prazne, ko je začelo goreti, katere so bile zmeraj polne vode. Drugega dne je odšla od Končarja straža, katera je vselej grozila z ognjem!

Od tega časa je bilo boljše za revno ženo, ali vsak den so še prišli oficirji, financarji, žandarji ali pa tajni policaji v hišo in skusili, se ženi prilizovati in jo barali, zakaj da ne pride mož v takem slučaju. En oberleitnant je celo poskusil z ljubezensko ponudbo, zapustiti pa je moral hišo nesramen čuš. Po nekkih dneh pa je prišel zopet in jo poklical na odgovor, zakaj njen mož ne pride domov. Žena je rekla, da je bilo v hiši tako že vse obrnjeno po njemu in ga vprašala, zakaj da

tako prežajo na nja. To ni res, da bi se mu nič ne zgodilo in da bi imeli samo sočutje z njim. Oberleitnant je sicer rekel, da to ni res. Žena pa je pokazala na enake slučaje, kakor pri Dreiarju v Malem Sv. Vidu in tako dalje, kjer so vabili posestnika domov, da so ga takoj peljali v zapor. Na to je baral oficir, zakaj ona ne tudi gre, če je mož v Avstriji. „Ja tako, to je naše posestvo in to mora ostati sveto!“ Zdaj je začel oficir groziti: „Ne bodite tako predrzni, kar bom vas odpeljal, zdaj smo mi tukaj, samo mi imamo pravice in vse mora nam ubogati!“ Žena pa mu je odgovorila: „Vi morate sami še počakati na ljudsko glasovanje; potem bote še-le videli, ali imate in dobite tukaj pri nas na Koroškem kako prnico. Zdaj še nimate pravice, to so presege, so prestopki.“

Oficir ji je dal legitimacion za moža in rekel, da se more vrniti domov, nič ne bo se mu zgodilo. Drugega dne zgodaj je že prišel — jugoslovanski žolnir, orožen z granatami, baral po posestniku in ga iskal. Ta pa ni bil šel na lim. Še večkrat so ženi ukazali oficirji, da mora priti mož nazaj. Ko ga ni blo, so ji grozili z nastanitvo. Res so prišli deset vojaki k hiši, ki imajo dvojno stražo pri končarjevem križu. Ta nastanitva se je silno vršila. Ko je prišel oficir z žolnirji, ravno žene ni bilo doma. Zahteval je od poslov ključe k sobam; ko jih ni dobil hitro, je grozil, da bo razbil dure. Slednjč so mu vendar dali ključe. Končno se je jim pa vendar posrečilo, pregovoriti ga, da je vzel v drugem poslopu stanovišče Lesiaka. Takoj so tam postavili vse pohištvo na prosto. En kosten, velik in nov (omara), katerega niso mogli vnesti, so hoteli razbiti; prišli so že s ščirami. Hišni ljudje so jih vendar še prepričali, da je to vse neumno. Iz posebne milosti je kosten smel ostati v sobi; prej so ga pa še natančno preiskali.

Ravnali so zelo lepo v hiši: oficir je bil čisto rabiát, grozil, da bo peljal vse v zapor, on sam in vojaki so gospodarji v hiši. Čeravno je vedel, da je gospodinja obiskat šla na smrt bolano mati in zelo bolanega brata, je grozil, da po peljal tudi njo v zapor, ko bo prišla domov. Ko se je zvečer vrnila, so jo res peljali v Djekše, kjer je morala dati odgovor, zakaj je šla čez demarkacijsko linijo, spustili so jo pa spet. Prepovedali so ji, obiskati bolano mati in brata. Na nekak način ne sme prekoračiti linijo.

Oficir je hotel s svoji vojaki zopet v hišo priti, kar pa gospodinja ni pustila: s posli potem nikamer ne ve. Zahtevali so zdaj od nje, vse može in ženske vtakniti v eno luknjo. To je zavrnila s besedami, da tukaj ni Srbija, kjer živijo možje, otroci, ženske, svinje in ovce vsi skupaj, kakor so nam pripovedovali ujetniki. Z grožnjo „Le počakajte, bote že enbart plačevali za-to!“ je odšel oficir.

Novine.

Čudni dogodki na Češkem. Iz Prahe se poroča, „da je izdala češka duhovščina poklic, v katerem poziva ljudstvo, dne 28. Oktobra popolno odstopiti od Roma, Ta dan se bo brala meša v vsah cerkvah češko. Povsodi se naj stori veroizproved k veri čeških bratov.“ Koliko je od tega poročila res, se ne da reči.

Diplomati kot verižni kupovalci. Kakor poroča „Slov. Narod“ je bil zapleten srbski minister Jankovič, ljubljene ministerpresidenta Pasiča, v verižno kupčijo z oljem. Gluscevič, drugi ljubljene Pasiča se je pečal s tihotapstvom (šmugl) platina, katerega je bil vzel seboj iz Pariza — v diplomatski mošnji, dokler da je to odpravila francoska vlada k sramoti Srbije. Zdaj sedi Gluscevič zaradi poneverjanja v ječi. Tudi Pasičev sin je bil obložen zaradi nečistih opravil, reč pa so udušili!

Balkanske šege na slovenskem Spodnjo-Štajerskem. „Jugoslovanski Lloyd“ pripravlja, da je prišel za Zagreb določeni papir, kateri je čakal mesece v Mariboru, da bi ga peljali dalje, v stanju na Hrvaško, da so morali nehati z izhajo. Na vagonih so namreč železniški tati v Mariboru vzeli strehe proč in ko niso našli, kar bi bilo vredno tatvine, jih pustili oprte. Dalje nam pripravljajo potovalci, da stoji velika števila vagonov z poljedeljskimi mašinami iz Avstrije, katere so izpostavljene vsakemu vremenu. Videti so že čisto zarjavlene in pokvarjene.